

Impressionism muusikas

Gustav Adolphi Gümnaasium

Moonika Tooming

2012/2013

Impressionismi olemus

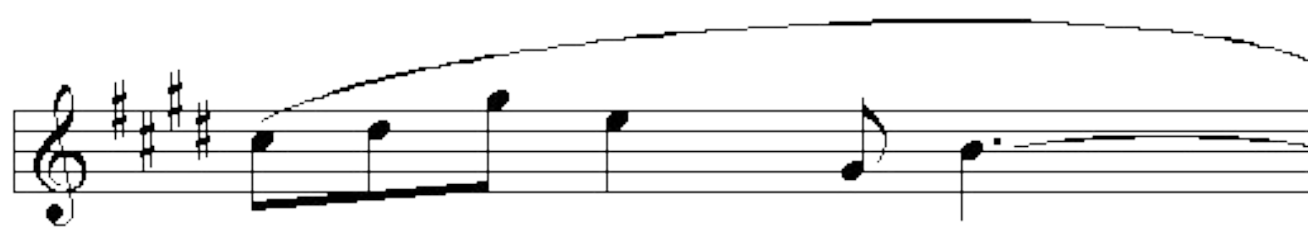
- Kunstis Monet, Renoir
- **Muusikas Claude Debussy**
- „impressioon“- mulje
- instrumentide ja orkestri kõlavärv
- tähelepanu peenetel nüanssidel
- detailiderohkus
- sillerdav koloriit
- pastelsed värvid, õhkõrn, habras, hajutatud jooned

Impressionism muusikas

- Esimene impressionistlik teos Stephane Mallarme luulest inspireeritud **Claude Debussy** loodud *sümfooniline poeem "Fauni pärastlõuna,, .*
- *(kromatism, pooltoonid, kõrgendused, madaldused)*

* *sümfooniline poeem- sümf. ork.-le kirj. 1-osaline teos, mis kajastab poeetilist/filosoofilist ideed*

Fauni pärastlõuna peateema

<http://www.youtube.com/watch?feature=endscreen&NR=1&v=ZVlyXh87b1q>

Claude Debussy (1862-1918)

- [klood debüss'ii]
- prantsuse helilooja
- impressionismi rajaja
- esimene modernistlik helilooja
- koos Maurice Raveliga juhtfiguur
- Pariisi konservatoorium (al.10a-22a)
- Rooma preemia

Loomingu mõjutused

- Pariisi näitus 1889
- vene muusika
- idamaised koloriidid, eksootika
- kirjanikud ja poeedid
- *Stéphane Mallarmé, Paul Verlaine, Charles-Pierre Baudelaire*
- Seostatakse Monet-ga

Debussy looming ja uuendused

- üleminekut hilisromantilisest muusikastiilist 20. sajandi modernismi
- programmiline muusika
- kõige enam klaveripalu
- hetkemeeleolu ja ilunaudingu jäädvustamine
- tundlikkus ja vormilisus
- uuendused harmoonias
- vabadus helistikes ja helikõrgustikes
- sageli seos oma eraeluga

Uuendused harmoonias

- parallelism
- dissonantsid
- kromatism
- täistoonlaad (kõik helireaastmed täistoonides)
- noonakord (9)
- kvart-kvindi kooskõla (4-5)
- pentatoonika (5)
- eiras seniseid reegleid
- väga uudne harmooniakäsitlus

Paralleelseid akordid

õpetaja/õpilane 1890.a

- Professor *"I am not saying that what you do isn't beautiful, but it's theoretically absurd."*
- Debussy: *"There is no theory. You have merely to listen. Pleasure is the law.,,"*

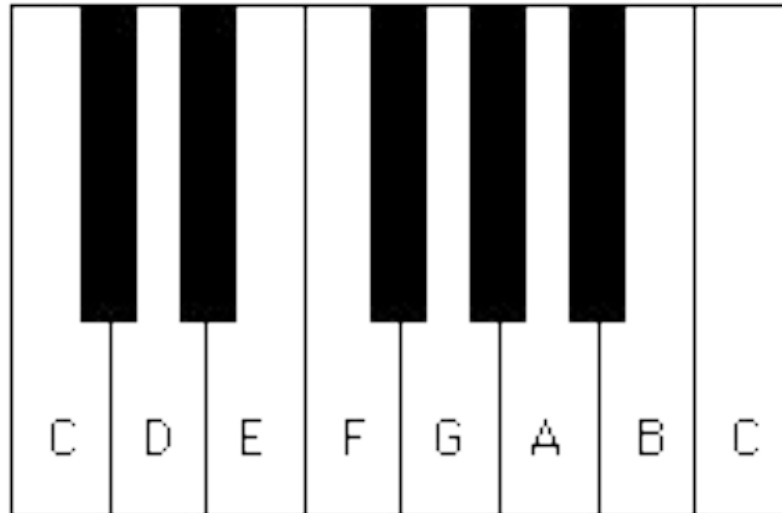
http://www.mhhe.com/socscience/music/kamien/student/olc/graphics/kamien_music_3ed/audio/sunken.mid (kuula)

<http://www.youtube.com/watch?v=bcgFw1CpHgA&feature=related> (näide 4-5, prelüüd „Uppunud katedraal“) Näide 2

Pentatooniline helirida

- <http://www.youtube.com/watch?v=13F0MqdHjbl> (kvart-kvint ja pentatoonika, kromatism- klaveripala „Pagoodid“) Näide 3

Täistoonskaala

Kromatism

- <http://www.youtube.com/watch?v=Yzt4lDZm6ew>
(kromaatileine etüüd)

Kromaatileine helirida- kõik pooltoonid

Debussy „Clair de Lune“

- http://www.youtube.com/watch?v=FoD_AxKoJDs&feature=related (noodinäitega vt taktimõõtu ja helistikumärke, üks kauneimaid klaveripalasisid;)
- <http://www.youtube.com/watch?v=-LXI4y6D-QI> (looduspiltidega)
- <http://www.youtube.com/watch?v=Xiq3gHL83f8> (Monet pildid)

Maurice Ravel (1875-1937)

Baskimaa piirkond

Elu ja looming

- Prantsuse impress. helilooja ja pianist
- Isa prantsuse, ema baski päritolu
- Mõjutused hispaania kultuurist
- Pariisi konservatoorium (klaver, komp.)
- Varasem looming sarnane Debussyle
- Nt klaveripala „Vetemängud“ (kuula ja jälgi noodis muusikalisi väljendusvahendeid)

<http://www.youtube.com/watch?v=jnKF1p7CahY>

Loomingu omanäolisus

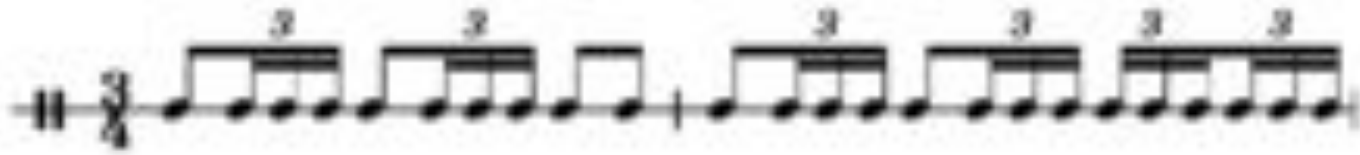
- Stravinski: „Debussy on maalija, Ravel aga graafik. Ta on täpne nagu Šveitsi kellasepp“.
- Täpne ja selge vorm
- Eredad värvingud
- Suur tähelepanu rütmikal (aktiivsed, erksad, keerulised)
- Hispaania tantsurütmid
- Huvi jazzmuusika vastu
- Köitis vene, aasia jt muusika – motiivid
- Väga hea orkestritundja

Tähtsamad teosed ja näited

- Mussorgski „Pildid näituselt“- tegi orkestratsiooni, väga populaarne
- Rimski-Korsakovi „Šeherezade“- Ravelil vok. sümf. teos (seos vene muusikaga)
- Ballett „Daphnis ja Chloe“, sageli ork. süidina
- <http://www.youtube.com/watch?v=mrOJcEHXYWM>

„Boolero“ (1928)

- Tuntuim teos
- Originaalis tellitud baleriin Ida Rubinsteinilt
- 18 variatsioonini ühele teemale
- Dünaamika ja orkestratsioon ainsana muutub
- Üksainus rütmimotiiv
- Tänapäeval esitatakse orkestripalana

- Boolero rütm
- Boolero-ladina-kuuba traditsiooniline tants

Bolero jacket

Näited

- <http://www.youtube.com/watch?v=KK23BhEQVyU>
- <http://www.youtube.com/watch?v=4By8410RjZM> (tantsuga)

Klaverikontserdid (2)

- Klaverikontsert nr 1
- G-duur (püh. Marguerite Longile-pianist)

<http://www.youtube.com/watch?v=A5yETp8Ho50> (1.osa)

<http://www.youtube.com/watch?v=OSgTvV4TVcU&feature=related> (2.0sa)

<http://www.youtube.com/watch?v=3iwdcFxRQ3o&feature=relmfu> (3. osa)

Nr.2 kontsert vasakule käele ja orkestrile

- D-duur (kirj. Paul Wittgensteiline)

<http://www.youtube.com/watch?v=WI8SahsYWzg> (kontserdist katkend)

<http://www.youtube.com/watch?v=ctc1esCl-lw>
(noodiga, terve kontsert)